

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

W zaborze pruskim 3 grudnia 1918 obradował w Poznaniu sejm dzielnicowy, który skupił delegatów polskich z całego zaboru. Sejm ten wyłonił Naczelną Radę Ludową, której organem kierowniczym był komisariat. W imieniu KNP misję mediacyjną z Józefem Piłsudskim podjął Stanisław Grabski, a następnie Ignacy Paderewski. Przyjazd Paderewskiego do Poznania 26 grudnia 1918 dał okazję do zorganizowania wielkiej manifestacji narodowej. Nazajutrz w odpowiedzi na prowokację zachowanie się żołnierzy niemieckich Polacy przystąpili do działań zbrojnych, które dały początek Powstaniu Wielkopolskiemu. W trakcie Powstania Wielkopolskiego poległo blisko 2 tys. żołnierzy polskich, Naczelna Rada Ludowa uzyskała jednak faktyczną samodzielność i niezależność od Berlina. Pod naciskiem marszałka Focha i sukcesów armii powstańczej 16 lutego 1919 podpisano w Trewirze rozejm z rządem niemieckim potwierdzający zwycięstwo Powstania Wielkopolskiego, które wywołało żywe echa na Pomorzu i Górnym Śląsku. W czasie trwania Powstania Wielkopolskiego w nocy z 4 na 5 stycznia 1919 koła endeckie zorganizowały w Warszawie pod kierownictwem płk Mariana Januszajtisa nieudany zamach stanu. Rząd odpowiedział ogłoszeniem stanu wyjątkowego. Wkrótce Piłsudski wystąpił z inicjatywą dymisji rządu Moraczewskiego i powstania rządu koalicyjnego, na którego czele stanął Ignacy Paderewski.

Najważniejsze daty i wydarzenia :

1918-26 XII- Przebycie do Poznania Ignacego Paderewskiego .

1918-27-XII- Wybuch Powstania Wielkopolskiego.

1918-28-XII Polacy zdobywają Cytadelę poznańską, fort Grolman i arsenał.

1918-28-XII Powstaje komenda główna Wojsk Powstańczych.

1918-29-XII Polacy zdobywają m. in. Grodzisk Wielkopolski, Kłecko, Kórnik, Wielichowo, Gostyń i Witkowo.

1918-30-XII Powstańcy opanowali m. in. Wągrowiec.

1918-31-XII Ofensywa powstańców na Kujawach .

1919-1-I Paderewski opuszcza Poznań, udając się do Warszawy .

1919-1-I Opanowanie przez powstańców m. in. Jarocina i Krotoszyna.

1919-2/3-I Zdobyćcie Nowego Tomyśla , zamieszkanego w większości przez ludność niemiecką .

1919-3-I Decyzja Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej o przyjęciu władzy.

1919-5-I Postępy oddziałów powstańczych zajęły m. in. Inowrocław .

1919-5-I Komisariat Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu odmówił rokowań z niemieckimi delegatami z Berlina w sprawie podziału Wielkopolski na część polską i niemiecką .

1919-6-I Powstańcy opanowują poznańskie lotnisko ławica , zdobywając samoloty.

1919-9-I Komisariat Naczelnej Rady Ludowej ogłasza przejęcie władzy , podporządkowanie spontanicznego ruchu powstańczego.

1919-11 stycznia Generał Józef Dowbor - Muśnicki zostaje dowódcą Powstania Wielkopolskiego .

1919-28-I Ofensywa niemiecka w kierunku Gniezna ,Poznania , Krotoszyna i Ostrowa.

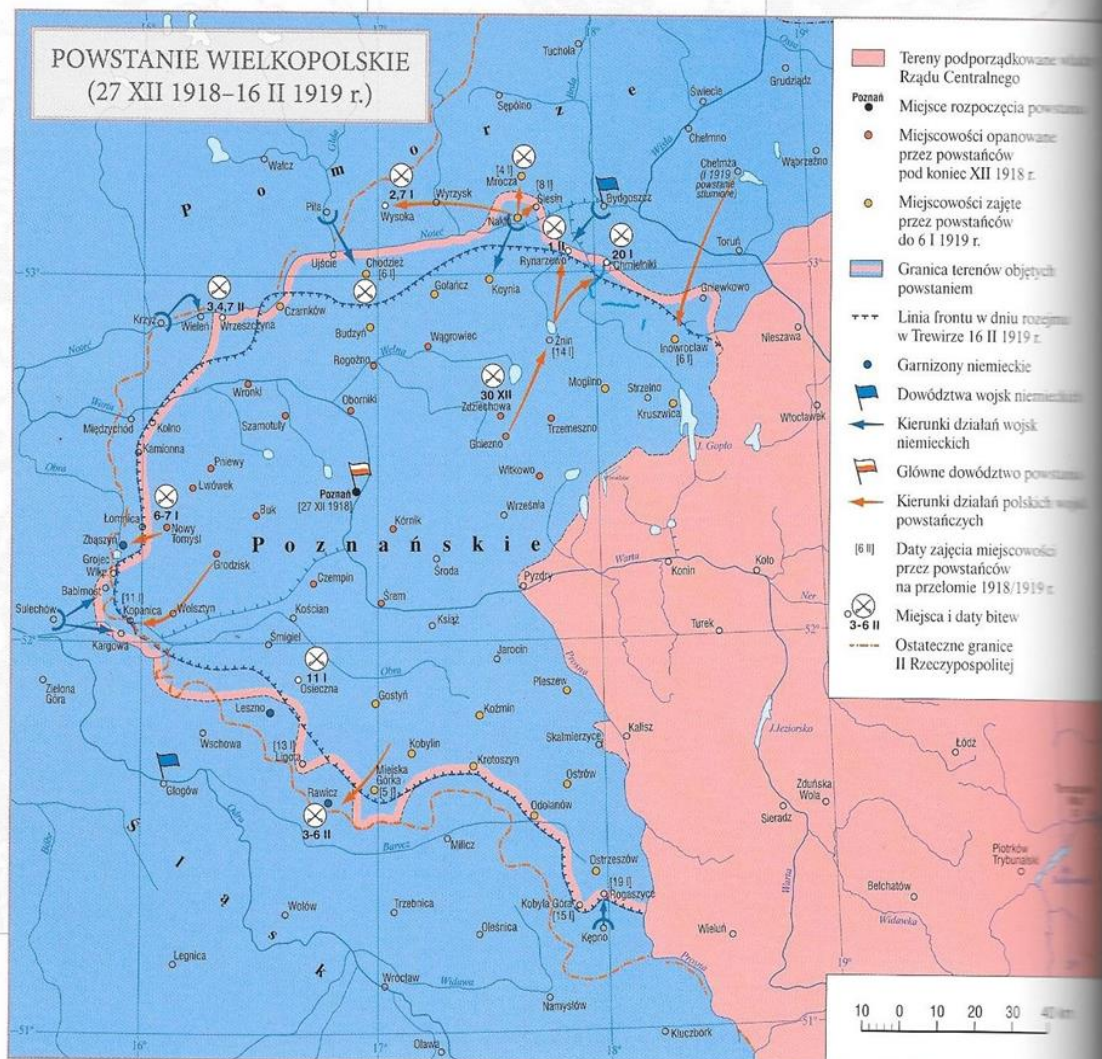
1919-styczeń/luty Powstańcy zatrzymują ofensywę niemiecką .

1919-16-I Podpisanie rozejmu w Trewirze.

1919-17-I Ogłoszenie poboru do Armii Wielkopolskiej.

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE (27 XII 1918–16 II 1919 r.)

1918-26 XII Przybycie do Poznania Ignacego Paderewskiego. Podjęta przez władze próba uniemożliwienia mu przyjazdu budzi opór społeczny. Pobyt Paderewskiego staje się okazją do manifestacji patriotyzmu

1918-27 XII Wybuch powstania wielkopolskiego

1918-28 XII Polacy zdobywają Cytadelę poznańską, fort Grolman i arsenał

1918-28 XII Powstaje Komenda Główna Wojsk Powstańczych

1918-29 XII Polacy zdobywają m.in. Grodzisk Wielkopolski, Klecko, Kórnik, Wielichowo, Gostyń i Witkowo

1918-30 XII Powstańcy opanowali m.in. Wągrowiec. Wygrana powstańców w walkach z oddziałami niemieckimi

1918-31 XII Ofensywa powstańców na Kujawach

1919-1 I Paderewski opuszcza Poznań, udając się do Warszawy

1919-1 I Opanowanie przez powstańców m.in. Jarocina i Krotoszyna

1919-2/3 I Zdobycie Nowego Tomysła, zamieszanego w większości przez ludność niemiecką

1919-3 I Decyzja Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej o przejęciu władzy (decyzja ta nie została ujawniona; oficjalnie ogłoszono ją 9 I)

1919-5 I Postępy oddziałów powstańczych, zajęły m.in. Inowrocław

1919-5 I Komisariat Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu odmówił rokowań z niemieckimi delegatami z Berlina w sprawie podziału Wielkopolski na część polską i niemiecką

1919-6 I Powstańcy opanowują poznańskie lotnisko Ławica, zdobywając samoloty.

W odwecie za niemieckie bombardowania, 9 I bombardują lotnisko we Frankfurcie nad Odrą

1919-9 I Komisariat Naczelnej Rady Ludowej ogłasza przejęcie władzy, podporządkowanie spontanicznego ruchu powstańczego

1919-11 stycznia General Józef Dowbór-Muśnicki zostaje dowódcą powstania wielkopolskiego

1919-28 I Ofensywa niemiecka w kierunku Gniezna, Poznania, Krotoszyna i Ostrowa

1919-styczeń/luty Powstańcy zatrzymują ofensywę niemiecką

1919-16 I Podpisanie rozejmu w Trewirze. Tereny zdobyte przez Polaków pozostają w ich rękach

1919-17 I Ogłoszenie poboru do Armii Wielkopolskiej

Paweł Cymś – niezapomniany bohater

Data urodzenia : 2 marca 1894 w Pawłowie.

Data śmierci : 13 listopada 1949 w Bystrej.

Opis postaci

Polski działacz niepodległościowy w okresie międzywojennym , uczestnik Powstania Wielkopolskiego i III Powstania Śląskiego , kapitan piechoty Wojska Polskiego . Pochodził z rodziny nauczycielskiej , jego ojcem był Leon , a matką Paulina z Komorowskich. Był uczniem gimnazjum w Gnieźnie gdzie wstąpił do tajnej organizacji samokształceniowo - niepodległościowej Towarzystwa Tomasza Zana , a w 1914 roku zdał maturę. Następnie uczęszczał do seminarium duchownego w Poznaniu . Jego edukację przerwała niemiecka służba wojskowa , którą rozpoczął w 1915 rok – został powołany w wyniku zapotrzebowania spowodowanego przez pierwszą wojnę światową . Jako żołnierz niemiecki brał udział w walkach na froncie wschodnim i zachodnim . W tym czasie dosłużył się stopnia podporucznika , kończąc w 1917 roku szkołę oficerską .

Służba w Wojsku Polskim

Po powrocie do Wielkopolski , po zakończeniu wojny , wszedł w skład Polskiej Organizacji Wojskowej zaboru pruskiego, a konkretnie jej oddziału działającego w Gnieźnie . Gdy wybuchło Powstanie był jednym z dowodzących wyzwaniem tego miasta. Potem oddziały pod jego komendą zajęły Trzemeszno , Mogilno i Strzelno oraz Kruszwicę. Następnie brał udział w zdobywaniu Inowrocławia , będąc dowódcą tej akcji. Wbrew zakazowi kontynuowania walki , wydanemu przez NRL , podjął zwycięski szturm na Inowrocław . Był on głównym autorem działań powstańczych dzięki którym zdobyto tereny zachodnich Kujaw .Od marca 1919 w Wojsku Polskim . Dzięki jego staraniom w Inowrocławiu powstały dwa bataliony piechoty , które później przekształciły się w 1 i 2 pułk grenadierów kujawskich . Zostały utworzone także batalion zapasowy i pluton artylerii . W 1920 roku został awansowany na stopień kapitana . Na początku 1921 został przeniesiony na Śląsk , gdzie meldował się w Dowództwie Obrony Plebiscytu , gdzie dokonał reorganizacji wojskowej sił powiatowych i objął stanowisko komendanta wojskowego powiatu zabrzańskiego . Brał udział w III Powstaniu Śląskim , jako jeden z dowódców oddziałów taktycznych .jego żołnierze zdobyli m. in. Bierawę 6-9 maja 1921 uczestniczył w zdobyciu Kędzierzyna , następnie od 10 maja walczył ze swoim pułkiem od Kędzierzyna do Januszkowic.

Jego wnuk Tomasz Cymś zrealizował w oddziale telewizji Bydgoszcz film pod tytułem Zapomniany bohater. Warto obejrzeć .

kpt. Paweł Cymś

Autor : Paweł Z. kl. 7 c

bibliografia : książka Zarys Historii Polski pod redakcją
Janusza Tazbira PIW i Szkolny Atlas Historyczny i wikipedia